

Koncepce účasti ČR na Všeobecné světové výstavě EXPO 2015 v Miláně

I.	Shrnutí	str.2
	I.I. Návrh konceptu	
	– podmínky a okolnosti EXPO 2015	
	– předpoklady účasti ČR na EXPO 2015	
	I.II. Nejdůležitější aspekty a financování účasti ČR na EXPO 2015	
	– pavilon	
	– expozice	
II.	Základní identifikace úkolu	str.5
	II.I. Výlučná povaha projektu	
	– česká účast v kontextu Všeobecné světové výstavy	
	– česká účast v kontextu bilaterálních vztahů	
	II.II. Zaměření a cíl české účasti na EXPO 2015	
	– zemědělství	
	– energetika	
	– turistika	
	– sídelní země	
III.	Kvalitativní a kvantitativní rozvaha	str. 7
IV.	Realizace projektu	str. 8
	IV.I. Tři realizační fáze	
	IV.II. Sběr a analýza informací	
	IV.III. Výběr hlavního partnera – spoluinvestora pavilonu	
	IV.IV. Výběr a koordinace dalších partnerů a aktivních subjektů	
	IV.V. Smluvní zajištění a snížení rizik	
V.	Rozpočet	str.11
	V.I. Struktura rozpočtu	
	V.II. Rozložení nákladů – 260 milionů korun	
	V.III. Rozpis předpokládaných rozpočtových položek	
	V.IV. Hospodaření	
VI.	Harmonogram úkolů	str.14
VII.	Realizační tým	str.16

I. SHRUTÍ

I.I. Návrh konceptu

Návrh konceptu účasti České republiky na EXPO 2015 je rozepsán podle specifické osnovy zadavatele. Vychází a zčásti opakuje základní myšlenky a principy popsané v první verzi návrhu předloženém v rámci srpnového výběrového řízení na realizátora koncepce. Rozvíjí na přání zadavatele ty kapitoly, k nimž se autorovi během září a října podařilo sehnat dílčí podklady. Nadále je základní myšlenkou co největší angažovanost soukromého sektoru a úspora veřejných prostředků. Koncepce tak oproti původnímu návrhu rozpočtu ve výši 350 milionů korun počítá s celkovou částkou 260 milionů, přičemž přímé nároky na státní rozpočet v období 2013-2015 činí 60 milionů korun,

Podmínky a okolnosti EXPO 2015 Miláno

Všeobecné světové výstavy se konají od druhé poloviny devatenáctého století a tradičně představují to nejlepší, čím se účastnické země představují na poli vědy, techniky a umění. Do poloviny dvacátého století se na nich ve světových premiérách objevovaly patenty a prototypy, na přelomu dvacátého a jednadvacátého století se na obsahu výrazněji projevil veletržní vliv, tedy tendence spíše než moderní řešení a technologie vztažené k tématu EXPO představovat komerčně zajímavé produkty a služby. Organizátoři – BIE (Bureau International des Expositions) - se snaží o návrat k tematickému pojetí.

Všeobecná světová výstava EXPO 2015 se odehraje v Miláně od 1.května do 31.října 2015 – k tématu „Potraviny pro planetu, energie pro život“ se dosud (1.listopadu 2012) přihlásilo 107 účastnických zemí; Česká republika obdržela pozvání počátkem roku 2011, zatím přislíbila účast jen neformálně na úrovni ministrů zahraničí.

Pro Českou republiku se s ohledem na její dosavadní účast a renomé na EXPO (vítězství na EXPO 1958 Brusel, ocenění na EXPO 1967 Montreal, stříbrná medaile na EXPO 2010 Šanghaj) a na místo konání (zemědělsky, průmyslově a umělecky vyspělý region severní Itálie) jeví jako optimální varianta stavět vlastní pavilon, který bude hlavním exponátem a magnetem národní účasti. Navrhovaná velikost je 840 metrů čtverečních.

Předpoklady účasti ČR na EXPO 2015

Prvním předpokladem je, že Česká republika se má na EXPO s tématem Potraviny pro planetu, energie pro život s čím prezentovat a nepůjde o účast pro účast, tedy že představí moderní technologie aplikované v zemědělských oblastech a při ekologické výrobě energie.

Druhým předpokladem je, že téma a místo konání EXPO bude vedle vlády ČR a angažovaných rezortů atraktivní i pro další subjekty – především kraje, statutární města a soukromý sektor, které se budou na realizaci národního pavilonu a české expozice obsahově a investičně podílet.

Třetím předpokladem je, že vláda České republiky rozhodne o účasti tak, aby bylo možné při dodržení zákonných lhůt investičně angažovat soukromý sektor, vypsát s ohledem na principy PPP výběrová řízení na realizátory a získat na EXPO reprezentativní prostor pro stavbu pavilonu.

I.II. Nejdůležitější aspekty a financování účasti ČR na EXPO 2015

Zásadním a inovativním principem účasti České republiky na EXPO 2015 je realizovat národní pavilon a expozici tak, aby bylo již od počátku jasné, kdo bude jejich majitelem po ukončení Všeobecné světové výstavy, k jakému účelu budou sloužit a jakou měrou se bude nový majitel podílet na investicích. Demontovatelný pavilon by tedy neměl být postaven jen na půl roku, ale tak, aby fungoval i po EXPO a to nejlépe tam, kde se o podobné stavbě uvažuje a odkud lze očekávat podíl na financování projektu. Dalším inovativním prvkem je angažování soukromého sektoru při stavbě pavilonu formou partnerských (nejlépe bezplatných) dodávek stavebního materiálu a služeb.

Pavilon

S ohledem na povahu EXPO 2015 (především téma a místo konání), na koncept výstaviště „Chytré město budoucnosti“ a na dlouhodobé zájmy vystavovatelů, organizátorů i návštěvníků Všeobecných světových výstav je zřejmé, že samotný pavilon:

1. musí být hlavním exponátem, který:

- a, propojuje moderní architektonické a technologické trendy, především české patenty a prototypy
- b, využívá ekologické materiály a prezentuje je už samotnou konstrukcí pavilonu
- c, je energeticky nenáročný, či dokonce soběstačný

2. musí plnit tři základní funkce:

- a, expoziční, která umožní angažovaným subjektům představit produkty a služby, které se vztahují k tématu EXPO a které mají potenciál obstát v mezinárodní konkurenci
- b, projekční, které umožní České republice, krajům a dalším partnerům prezentovat své kvality nad rámec expoziční (interaktivně-galerijní) části
- c, poskytující nezbytná zázemí, tedy restaurační a prodejní prostory pro návštěvníky, jednací sál pro partnery a instituce, kanceláře pro administrativu, sklady pro restauraci, obchod a údržbu

Jednotlivé poměry, případné propojení těchto částí a účelů je věcí zadání, které by mělo zohledňovat především zájmy příštího majitele pavilonu (největšího investora) a účel užívání po EXPO 2015.

Z výše uvedených předpokladů a principů, jakož i z obecné analýzy aktuálních a již známých developerských projektů, vyplývá, že velikost a účel pavilonu může odpovídat po ukončení Všeobecné světové výstavy následujícím potřebám a využití:

- a, multifunkční galerijní prostor pro muzea, galerie, města a veletrhy
- b, přednášková a vzdělávací budova pro univerzity, odborné školy a expoziční parky
- c, reprezentativní a školicí středisko pro větší firmy či veřejné instituce

Potenciální majitele – spoluinvestory by tedy měl zadavatel české účasti na EXPO 2015 hledat a oslovovat především na úrovni:

- a, velkých veřejných institucí, jako jsou galerie, univerzity a další instituce zřizované státem
- b, krajů a statutárních měst (s cca padesáti tisíci a více obyvateli)
- c, univerzit a odborných škol s více než pěti tisíci studenty
- d, technologických a vzdělávacích parků s návštěvností nad 100.000 lidí ročně
- e, velkých firem rozvíjejících vlastní přednášková a školicí střediska
- f, velkých firem profilujících se veřejně v rámci CSR (podnikové společenské odpovědnosti)

Autor konceptu české účasti na EXPO 2015 oslovil během září 2012 ve spolupráci s Hospodářskou komorou a angažovanými rezorty namátkově (s ohledem na omezené časové a administrativní kapacity) reprezentanty všech uvedených skupin. Zájem o spolupráci projevil většina z nich, a to na nejrůznějších úrovních možné participace na účasti České republiky na EXPO 2015. Představitelé krajů – kromě Prahy - vyjádřili ochotu zabývat se konceptem až po říjnových krajských volbách a s ohledem na dlouho probíhající koaliční vyjednávání se dosud nevyslovili). Jako optimální varianta se proto jeví synergie vkladů a výsledků – taková, jejímž výsledkem bude společný zájem, investice i využití pavilonu po skončení EXPO na novém místě.

Expozice

Expozice, tedy prezentace České republiky, krajů, institucí a firem uvnitř národního pavilonu, by měla plně respektovat téma EXPO 2015 „Potraviny pro planetu, energie pro život“. Je zřejmé, že například energeticky šetrné technologie a materiály mohou být součástí konstrukce pavilonu, ale zemědělské a potravinářské produkty a služby by jako prvoplánový obsah expozice působily přinejmenším nenápaditým dojmem a prezentace firem, jejichž činnost se naváže k tématu EXPO, dokonce nepatřičně. Ze zkušeností a trendů Všeobecných světových výstav vyplývá, že v takových případech lze využít tři inovativní formy prezentace:

1. velkoplošné projekce
2. současné umění
3. doprovodné kulturní programy

Velkoplošné (panoramatické) projekce umožňují dynamickou a atraktivní formou informovat návštěvníka pavilonu o základních vlastnostech České republiky, o specifických kvalitách krajů a o výrobcích a službách partnerů (velmi kvalitní snímek vytvořený pro EXPO 2010 v Šanghaji zůstal nevýrazný, protože byl prezentován na běžných obrazovkách a ve sluncem přesevíceném exteriéru). Projekce navíc nabízejí návštěvníkům i možnost krátkodobého odpočinku a lze je snadno obměňovat podle aktuálního programu pavilonu, prezentovaného kraje či turistických magnetů v České republice. Čeští filmoví tvůrci navíc mají především v oblasti počítačové animace světové jméno a spolupracují s největšími studii – projekční prostor v českém pavilonu nemůže být největší (s ohledem na velikost stavby), ale projekce sama může být inovativní (a navázat na tradici Laterny Magiky či Kinoautomatu).

Současné umění vždy bylo součástí národních expozic na Všeobecných světových výstavách a moderní plastiky se především ve druhé polovině dvacátého století podílely na uznáních, jichž se českým pavilonům dostávalo (například sklo René Roubíčka – 1958 Brusel, 1970 Osaka). Pro partnery představuje možnost metaforického ztvárnění jejich činnosti a nabídky a také investici (například úspěšný exponát LacrimAu Federica Díaze vytvořený pro EXPO 2010 prodal majitel po ukončení výstavy s výrazným ziskem), pro pavilon atraktivní magnety a možnost soutěžit o ocenění expozice s ostatními účastníky EXPO. Mnozí současní čeští tvůrci jsou přitom paradoxně ve světě uznávanější, než na domácí scéně – například právě na italském Bienále slaví pravidelně úspěchy.

Doprovodné programy představují možnost (nikoli nutnost) pro odlišení národního pavilonu od ostatních účastníků EXPO a atraktivní náměty pro média (pro udržení jejich dlouhodobého zájmu). S ohledem na skutečnost, že doprovodné programy mají omezenou dobu trvání (cca dva týdny) a že Lombardie je regionem veletrhů, měly by vznikat už s předpokladem, že po premiéře na EXPO 2015 se z Milána přesunou do dalších italských měst. Na tomto konceptu je ovšem nutné začít pracovat s dostatečným předstihem, aby se pro reprízy podařilo vyjednat vhodné termíny a prostředí.

II. ZÁKLADNÍ IDENTIFIKACE ÚKOLU

II.1. Výlučná povaha projektu

Účast na Všeobecné světové výstavě je ojedinělý projekt, který nelze opakovat vzdor opakování Všeobecných světových výstav a pravidelné účasti České republiky na nich. Vždy se mění místo konání, globální hospodářská a politická situace, aktuální požadavky a možnosti zadavatele.

Česká účast v kontextu Všeobecné světové výstavy

Česká účast na EXPO 2015 je projektový úkol, který je časově i účelově jasně ohraničen: během šesti měsíců má zviditelnit Českou republiku na prestižní mezinárodní akci v kontextu daného tématu a v konkurenci dalších vystavovatelů. Současně by měl podpořit a rozšířit dlouhodobou bilaterální spolupráci s hostitelskou zemí. Z daného pohledu jde tedy o marketing České republiky, krajů, institucí a firem na nejširší možné mezinárodní platformě.

Organizátoři EXPO 2015 – Itálie, kraj Lombardie a město Milán - počítají s účastí zhruba 130 zemí (účast již přislíbily státy nejrůznějších velikostí – od Číny přes Německo po Slovensko) a návštěvností 20 milionů lidí (dvě třetiny domácích). Výstaviště se rozkládá severozápadně od města na ploše 1,1 milionu metrů čtverečních a počítá se jak s účastníky, kteří si pronajmou sdílené pavilony, tak se staviteli původních budov.

Česká účast v kontextu bilaterálních vztahů

Česká republika má pro svou prezentaci rozpočtové i obchodní limity (nebude ani nejbohatším, ani ekonomicky nejněživnějším účastníkem EXPO 2015), ale má mimořádnou výhodu v dobrých politických vztazích (včetně shody v citlivých mezinárodních bezpečnostních a hospodářských otázkách), posilující obchodní výměně (s obratem přes devět miliard EUR z roku 2011 představuje šesté místo na českém zahraničním obchodě (4,2%), přičemž vývoz přesahuje dovoz o více než 500 milionů EUR) a v regionální a kulturní blízkosti k Itálii (především k severním regionům).

Obchod s Itálií je postaven z větší části na tradičních komoditách – oboustranně se v řádech desítek miliard korun vyváží a dováží především automobily a produkty návazných odvětví (hutního průmyslu, obráběcí stroje, gumárenské výroby), výrazná je výměna energií a energetických jednotek, ale až na úrovni jednotek miliard korun se pohybuje obchod se zemědělskou a potravinářskou výrobou – z Itálie se přitom dováží do České republiky více vína, než v opačném směru piva, více zeleniny, než v opačném směru mléka a masa.

Zatímco obchod s automobily a strojními zařízeními lze považovat za ustálený, jeví se jako perspektivní právě export českých zemědělských produktů a energií – Itálie je sice ve smyslu potravinářské produkce světově uznávanou a ceněnou autoritou, ale poptává suroviny vyšší kvality z mlékárenské i masné výroby. Stejně tak je Itálie (především průmyslový sever) závislá na dodávkách energií a v důsledku loňského odmítavého referenda k jaderné energetice a rozhodnutí vlády o omezení dotací fotovoltaických elektráren se významně orientuje na alternativní zdroje.

Itálie se rovněž potýká s nedostatkem stavebního dřeva a s ním souvisejících stavebních prací, což je s ohledem na geografickou dostupnost a spolučlenství v jednotném hospodářském prostoru Evropské unie (volný pohyb zboží, osob a služeb) rovněž oblast s mimořádným potenciálem obchodního růstu, který umocňuje příznivé uznání současného českého designu a architektury (v roce 2012 bylo v Modeně otevřeno Muzeum Enza Ferrariho podle návrhu Jana Kaplického).

Zcela zásadní je Itálie a její obyvatelé v kontextu cestovního ruchu – v roce 2011 jich do České republiky přicestovalo 343.000 (nárůst o 3%, více přijelo jen z Německa, Ruska a Slovenska), v České republice strávili milion nocí (z 55% ve čtyřhvězdičkových a z 10% v pětihvězdičkových hotelích), nejvýrazněji rozšiřují svůj zájem i o mimopražské destinace (například o Jižní Moravu – ve Zlíně se

počet italských turistů zvýšil o 35%) a regionální programy (například o památky UNESCO, o sakrální památky a náboženskou turistiku, o kulturní akce). Přetrvávající komplikací pro rozšíření počtu turistických destinací pro italské turisty je nicméně z jejich pohledu nízká kvalita a omezený počet služeb, slabá jazyková vybavenost zaměstnanců a komplikovaná či nedostatečná infrastruktura regionů.

II.II. Zaměření a cíl české účasti na EXPO 2015

Téma EXPO 2015 dává České republice možnost zaměřit se v národní expozici právě na výše uvedená odvětví: na zemědělství, na energetickou inovaci, na moderní design a architekturu. Cílovou skupinou by přitom měly být především italské (severoitalské) podniky, které mohou využít dostupnost a blízkost České republiky k navázání obchodních vztahů. Rozptýl propagačních aktivit a rozšíření cílové skupiny může vést k rozmělnění a tím k oslabení marketingového dopadu.

Zemědělství

V prvním případě je vhodné s ohledem na velikost, polohu a specifické přírodní podmínky představit Českou republiku jako eko-biologickou zónu Evropy, kde má zemědělská a potravinářská výroba tradici, ale v současné době aplikuje i moderní postupy a původní technologie - především výsledky výzkumu v oblasti organické chemie. České firmy mohou tedy představit jak kvalitní výrobky atraktivní především pro italský potažmo evropský trh, tak pěstitelské a chovatelské metody a výrobní postupy použitelné ve všech zemích světa.

Energetika

K tématu EXPO 2015 lze rovněž vztáhnout výrobu energie, a to především z alternativních nízkoemisních zdrojů. Česká republika může prezentovat nové technologie materiálů pro podporu úspor energie ve stavebnictví a dopravě, na jejichž výzkumu, vývoji a výrobě se podílí české instituce a firmy. V optimálním případě by bylo vhodné takové inovativní technologie použít již přímo na stavbu národního pavilonu a to formou nízkonákladových, či přímo bezplatných dodávek kompenzovaných reklamou a prostorem pro prezentaci a obchodní jednání dodavatelských firem.

Turismus

Místo konání EXPO 2015 – tedy Milán - a předpokládaná struktura návštěvníků (dvě třetiny italských a třetina mezinárodních, především evropských) jsou vhodnou platformou pro prezentaci České republiky jako turistické destinace. Vzhledem k tomu, že počet zahraničních ubytovaných hostů v České republice v roce 2011 vůči předchozímu období stoupl (na 6,7 milionu), ale drtivou většinou míří především - či dokonce výhradně - do hlavního města (v roce 2011 přes 5 milionů), měla by být kampaň zaměřená na cestovní ruch rozložena mezi jednotlivé kraje; aby samy akcentovaly ty regiony, služby a produkty, které osloví vytipované cílové skupiny.

Sídelní země

Specifickou kategorií je pak prezentace České republiky jako vhodné sídelní země pro nadnárodní společnosti a organizace, jako vhodného investičního a podnikatelského prostředí a jako regionu vhodného pro vzdělávání, vědu a výzkum. Lze předpokládat, že s obecnými tezemi v podobném duchu přijdou i další účastnické země EXPO a bude nutné posílit argumentaci konkrétními nabídkami a příklady. Právě to je opět prostor nejen pro kraje České republiky, ale i jednotlivá města, instituce a partnerské podniky.

III. KVALITATIVNÍ A KVANTITATIVNÍ ROZVAHA PROJEKTU

Pro úspěšné realizování účasti České republiky na EXPO 2015 je nezbytné ustavení produkčního týmu na manažerské úrovni – především jasné vymezení kompetencí a odpovědností hlavního realizátora (generálního komisaře) a hlavních manažerů (pro stavbu a provoz pavilonu, pro expozici a doprovodné programy, pro partnery a marketing).

Náročným momentem bude dosažení shody na mezirezortní úrovni ohledně základní koncepce účasti na EXPO 2015 – tedy systém financování a s ním související podoba národního pavilonu a zacílení expozice. Tento koncept předpokládá, že se podaří překonat stereotypy v obou rovinách a pavilon i expozice vzniknou s ohledem na další majitele a užívání po ukončení výstavy.

Klíčové pro úspěch Všeobecné světové výstavě pak bude schopnost naplnit téma EXPO 2015 „Potraviny pro planetu, energie pro život“ a téma výstaviště „Chytré město budoucnosti“ – tedy nakolik se podaří prezentovat Českou republiku jako moderní a atraktivní zemi.

Hodnotu účasti každé země na Všeobecné světové výstavě určuje pět ukazatelů:

1. Počet návštěvníků
2. Počet a význam odborných ocenění
3. Počet a spokojenost (obchodní návratnost investic) angažovaných firem
4. Prostor a hodnocení v českých a italských médiích
5. Poměr těchto ukazatelů vůči veřejným investicím do účasti na EXPO

Národní pavilon by měl počítat s maximální možnou průchodností expoziční části a přizpůsobit i kapacitu a délku projekce tomu, aby si návštěvníci mohli určovat tempo a délku prohlídky.

Měl by představit hi-tech technologie a současnou uměleckou tvorbu schopné mezinárodního srovnání – nejlépe patenty, prototypy a umění nových forem a médií.

Měl by dát prostor nejen pro prezentaci, ale také pro aktivní obchodní jednání partnerů a firem z perspektivních odvětví česko-italské obchodní výměny.

Měl by být společně s expozicí a doprovodnými programy natolik atraktivní pro česká a italská média, aby podněcoval zájem návštěvníků EXPO a prezentovala Českou republiku, kraje i firmy.

Měl by po ukončení EXPO dál plnit veřejnou funkci, aby se mnohamilionové investice z veřejných prostředků do účasti Všeobecné světové výstavy ospravedlnily.

Proti účasti České republiky na EXPO 2015 hovoří dva hlavní argumenty:

1. Ekonomická náročnost projektu v době hospodářské krize
2. Konkurence tradičních výstav v podobě on-line médií

Odpovědi na první může být jedině radikální snížení nároků na státní rozpočet, tak jak navrhuje tento koncept.

Odpovědi na druhý může být jedině česká expozice, která musí návštěvníkům nabídnout víc, než umožňují elektronická média - tedy podobné kvality jako galerie, kina, divadla, veletržní výstavy.

IV. REALIZACE PROJEKTU

Základní investiční (rozpočtový) požadavek se odvíjí od rozhodnutí vlády ČR, jak velký a jak na provoz náročný pavilon bude Česká republika na EXPO 2015 v Miláně stavět a jak velký prostor dá při realizaci a provozu dalším investorům a partnerům privátního sektoru. Koncepce PPP počítá s rozložením nákladů mezi stát, kraje a soukromé podniky-partnery na bázi kombinující přímé zapojení do realizace a využití národního pavilonu a nepřímou podporu vyvažovanou obchodním, marketingovým a reklamním prostorem. Při dodržení rozpočtových pravidel a harmonogramu počítá koncepce s nároky na státní rozpočet ve výši 60 milionů korun (viz. níže: rozpočet a harmonogram). Realizace projektu je přitom rozvržena do tří fází, které ho umožňují zastavit při nesplnění cílů jedné z nich s minimálními ztrátami.

IV.I. Tři realizační fáze

1. Fáze – výměna informací, deklarace zájmu a specifikace nabídek soukromého sektoru

Následuje bezprostředně po rozhodnutí vlády ČR zahájit přípravy na účast ČR na EXPO 2015, jedná se o intenzivní sběr informací od fakticky i tematicky angažovaných ministerstev (zahraničí, průmyslu a obchodu, zemědělství, kultury, školství, pro místní rozvoj a životního prostředí), oborových organizací a institucí (obchodní a hospodářské komory, Akademie věd ČR, univerzity, vědecké a výzkumné ústavy, vývojová centra soukromých firem), regionů (krajů, statutárních měst a aktivních mikroregionů) a významných firem podnikajících v oblastech blízkých tématu „Potraviny pro planetu, energie pro život“.

Během tří měsíců (listopad a prosinec 2012 a leden 2013) by měl vzniknout seznam subjektů, které jsou ochotny se na účasti ČR na EXPO 2015 podílet, popis a hodnota jejich participace. Pokud nebude splněn předpoklad, že smluvní zdroje zainvestují nejméně třetinu nákladů na stavbu pavilonu, bude s ohledem na skutečný stav hospodářství a ekonomiky ČR účast na Všeobecné světové výstavě zastavena. Ztráty se omezí na platy členů realizačního týmu, tedy řádově desetitisíce korun.

2. Fáze – smlouvy s partnery, potvrzení účasti ČR na EXPO 2015, hlavní výběrová řízení

Následuje po závazném smluvním ujednání vzájemných povinností realizátorů a partnerů účasti ČR na EXPO 2015. Vláda ČR potvrdí organizátorům (Itálie, kraj Lombardie, Milán, BIE) účast na Všeobecné světové výstavě, alokuje ze státního rozpočtu finanční prostředky podle schváleného konceptu a rozpočtu účasti na EXPO 2015. Požadavky hlavního spoluinvestora a majitele pavilonu po ukončení výstavy a materiální příspěvky dalších partnerů se stanou součástí ideologického a architektonického zadání. Jsou vypsána výběrová řízení na realizátora pavilonu a vnitřní expozice, na mediální partnery národní účasti na EXPO 2015 a na dodavatele právních a auditorských služeb.

Během druhé fáze (únor a březen 2013) by měl vzniknout finální a smluvně zajištěný seznam oficiálních partnerů účasti ČR na EXPO, měla by být alokována konečná částka ze státního rozpočtu a měla by být vypsána výběrová řízení na základní dodavatele – po jejich výběru (duben 2013) následuje šestiměsíční zákonná lhůta na případná odvolací řízení. Pokud jednání o smlouvách a celkovém rozpočtu na realizaci národního pavilonu a expozice nebudou ukončena včas, bude s ohledem na časovou nezvládnutelnost dalších kroků (zákonných lhůt, technické přípravy a stavební práce) účast ČR na Všeobecné světové výstavě zastavena. Ztráty se omezí na platy členů realizačního týmu a na právní služby spojené s přípravou smluv, tedy řádově statisíce korun.

3 . Fáze – technické přípravy a vlastní realizace národního pavilonu a expozice

Následuje po úspěšném výběru dodavatelů hlavních služeb a po jejich potvrzení v řádném termínu pro odvolání a stížnosti neúspěšných zájemců. Stavitel pavilonu a expozice vstupuje do přímého kontaktu s partnery – hlavním spoluinvestorem a příštím majitelem a dodavateli materiálů a technologií. Kancelář generálního komisaře potvrzuje u organizátorů EXPO výběr stavební parcely na výstavišti a podmínky jejího využití. Třetí fáze by se měla odehrát do konce roku 2013 (v případě, že bude hrozit nedostatek vhodných pozemků pro stavbu pavilonu, by měl stát i s rizikem odstupného zablokovat vhodnou parcelu s předstihem).

Pokud výběr dodavatelů hlavních služeb skončí neúspěšně, nebo nedojde k dohodě s organizátory výstavy, bude muset být účast ČR na Všeobecné světové výstavě buď zastavena, přičemž ztráty se omezí na řádově miliony korun (včetně odstupných a penále), nebo modifikována – s největší pravděpodobností do formy omezené účasti v některém z tematických clusterů (autor konceptu zdvořile nedoporučuje s ohledem na zřejmý nízký zájem soukromých firem o takovou formu prezentace).

IV.II. Sběr a analýza informací

V první fázi projektu je tedy nezbytné sestavit tým realizátorů české účasti na EXPO 2015 a oslovit klíčové instituty, které sbírají informace, či které je mohou vyžádat od potenciálních partnerských subjektů. Hlavním smyslem této komunikace je:

- získat ucelený přehled o tom, kdo a v jakém regionu uvažuje, či již projektuje budovu velikostí a účelem podobnou předpokládanému pavilonu České republiky na EXPO 2015 a mohl by mít zájem o propojení projektů a prostředky na spoluinvestování stavby
- zjistit, jaké inovativní technologie by bylo lze při stavbě a provozu pavilonu použít, a to za podmínek výhodných pro obě strany, tedy nákupu za minimální či symbolické ceny výměnou za poskytnutí obchodního a marketingového prostoru dodavateli
- podchytit včas firmy, které se snaží oslovit italský respektive evropský trh a jsou ochotny stát se čistými přispěvateli české účasti na EXPO 2015 za marketingový a reklamní prostor.

Podle hierarchie a obecnosti záběru lze proto za klíčové instituty pro základní komunikaci považovat:

1. Ministerstva rezortně spojená s EXPO 2015
2. Kraje a statutární města České republiky
3. Komory a organizace zastřešující podniky, pro něž může být EXPO 2015 atraktivní
4. Vzdělávací a kulturní instituce, jimž je téma EXPO 2015 blízké
5. Oborové a odborné společnosti mapující výzkum v oblastech blízkých tématu EXPO 2015
6. Firmy, které samy vyvíjejí a aplikují nové technologie pro zahraniční trhy
7. Firmy, které investují do svého jména v rámci korporátní společenské odpovědnosti
8. Firmy zaměřené na česko-italskou obchodní, turistickou či kulturní výměnu

Lze předpokládat, že instituty v pořadí 1. - 5. budou spolupracovat s realizátory české účasti na EXPO 2015 již s ohledem na veřejnou povahu své činnosti a na prestižní povahu Všeobecné světové výstavy. Instituty v pořadí 6. – 8. (firmy včetně malých a středních podniků) se budou nepochybně zajímat detailněji o nabídku protislužeb a marketingového a reklamního prostoru (již v dané chvíli tomu tak ve většině předběžných jednání je). Z tohoto důvodu bude nezbytné zmíněnou nabídku alespoň rámcově vymezit ve spolupráci s mediálními partnery rovněž již v první fázi příprav.

IV.III. Výběr hlavního partnera – spoluinvestora pavilonu

Ve druhé fázi projektu bude nutné vybrat hlavního partnera (v případě synergie partnery) pro zainvestování a stavbu národního pavilonu, připravit legislativní a smluvní zakotvení spolupráce (včetně nástrojů pro minimalizování ztrát při jejím případném vypovězení – tedy pojištění kontraktu a penalizace svévolného porušení dohod) a najít společné ideové zadání pro architektonickou soutěž (pokud nenastane málo pravděpodobná situace, že hlavní partner bude ze soukromé sféry a vezme náklady pavilonu zcela na sebe, čímž odpadne zákonná povinnost vypisovat výběrové řízení). Současně se na podobné úrovni musí odehrát výběr partnerů-dodavatelů stavebních technologií a materiálů, jejichž výrobky a služby se stanou rovněž součástí zadání pro architektonickou soutěž.

IV.IV. Výběr a koordinace partnerů a dalších aktivních subjektů

Ve třetí fázi projektu bude vybrán vítěz architektonického návrhu českého pavilonu a podle vnitřních dispozic budovy (expoziční části, projekčního prostoru, jednacích, obchodních a restauračních prostor) bude učiněna nabídka marketingové prezentace partnerům, kteří se nebudou přímo podílet na stavbě a provozu, ale budou mít zájem na zviditelnění produktů a služeb spojených s tématem EXPO 2015.

S ohledem na pravidla organizátorů EXPO 2015 a BIE je patrné, že partneři ze soukromé sféry, kteří se nemohou podílet na stavbě pavilonu a nepodnikají v oblastech blízkých tématu „Potraviny pro planetu, energie pro život“, ale stojí o prezentaci na italském respektive mezinárodním fóru, nebudou moci postupovat jako v případě obecných či oborových mezinárodních veletrhů a nabízet své produkty a služby stánkovou formou (pavilony, které na EXPO 2010 v Šanghaji takový přístup zvolily, neměly šanci soutěžit o ocenění vnitřní expozice).

Většina firem, jejichž činnost přímo nekoresponduje s tématem EXPO, podle dosavadních zkušeností a předběžných rozhovorů nemá zájem o trvalou (půlroční) prezentaci, ale o krátkodobé a intenzivní zviditelnění. Totéž platí o krajích České republiky, jejichž společná prezentace na EXPO 2010 v Šanghaji zůstala obecnou vizitkou, ale nedala prostor pro jejich „individuální“ oslovování potenciálních návštěvníků (zájem čínských turistů o Českou republiku přitom dlouhodobě roste).

Koncept české účasti na EXPO 2015 proto počítá s kombinovanou postupnou prezentací jednotlivých krajů, které si vyjednají přímou a vhodnou podporu místních podniků – tento přístup zabrání zahlcení realizátora agendou spojenou s výběrem a smluvním závazáním regionálních firem (především SME) a umožní krajům akcentovat ty vlastnosti, které samy považují za atraktivní na mezinárodní úrovni. Realizátor české účasti bude jejich koordinátorem a garantem kvality.

Pro českou účast výše uvedený systém znamená, že doprovodné kulturní programy (které nejsou podmínkou účasti, protože 95% návštěvníků zavítá na EXPO jen jednou a do pavilonu jedné země se nevrací, ale jsou vítaným tématem pro domácí i zahraniční média) nebudou zatěžovat její rozpočet – náklady by měly nést kraje a jimi nasmlouvané subjekty, přičemž výši příspěvku bude úměrně odpovídat délka a rozsah prezentace v národním pavilonu (především v jeho okolí, ve vyhrazené části expozice, v projekčním prostoru, v restauraci a v jednacím sále).

Specifickou formu prezentace soukromých firem představují vnitřní exponáty. Autor koncepce po zkušenostech z EXPO 2010 v Šanghaji považuje za optimální variantu, kdy podniky investují do současného umění, které symbolicky a trvale vyjadřuje předmět jejich činnosti. Pro firmy z takové účasti na národní expozici vyplývá dvojitý benefit: jednak se odlišují od konkurentů z ostatních zemí a jednak investují do děl, jejichž cena časem roste (řada větších podniků taková díla sama poptává – například do hal a sálů svých ústředí). Realizátorům české účasti tento systém umožňuje oslovit firmy, které nepodnikají v oblastech přímo spojených s tématem EXPO.

IV.V. Smluvní zajištění a snížení rizik

Smluvní zajištění partnerů české účasti na EXPO 2015 bude mít podle tohoto konceptu tři základní formy:

1. Obchodní smlouvy s přímými realizátory a dodavateli – týkají se stavby a provozu pavilonu
2. Partnerské smlouvy s tematicky angažovanými partnery – týkají se tvorby exponátů
3. Nájemní smlouvy s kraji a podniky – týkají se pronájmu času a prostoru v pavilonu

Vzhledem k tomu, že angažovanost soukromého sektoru zvyšuje v podmínkách tržního hospodářství také riziko ekonomické nestability a zastavení investic, bude nutné do obchodních smluv (stavba pavilonu) zahrnout i nástroje pro minimalizaci případných škod:

1. penalizace při svévolném porušení či jednostranném vypovězení smluv
2. pojištění developerského projektu v zahraničí (pojištění typu „if“)

V. ROZPOČET

V.I. Struktura rozpočtu

Předpokládaný rozpočtový interval pro stavbu a provoz původního pavilonu o rozloze 840 m² je 180-260 milionů korun. Základním investičním podílem pro optimální variantu (260 milionů korun) je příspěvek státu, tedy cca 130 milionů korun - tato částka stačí na stavbu pavilonu a na provoz Kanceláře generálního komisaře, přičemž 70 milionů korun je pro účast ČR na EXPO 2015 alokováno ministerstvem zahraničí v rámci Fondu reprodukce majetku KGK (hospodářský výsledek EXPO 2010) a nároky na státní rozpočet pro období 2013-2016 činí 60 milionů korun.

Rozpočet dále předpokládá finanční angažovanost dalších rezortů, které mají na EXPO 2015 zájem – především ministerstvo průmyslu a obchodu a ministerstvo zemědělství a dále adekvátní zapojení ministerstva pro místní rozvoj a ministerstva kultury. Podle vyjádření MPaO k předkládanému konceptu počítá tento rezort pro období 2014 a 2015 s investicí až do výše 40 milionů korun. Tato částka by měla směřovat do zvýšení atraktivity vnitřní expozice pavilonu a do PR a marketingových služeb. Na základě předběžného jednání počítá autor koncepce rovněž s podílem krajů a měst ČR, respektive s příspěvkem 13 krajů po cca 2 milionech a se 14 miliony od hl. m. Prahy – částka 40 milionů pokryje především doprovodné akce, jimiž se kraje během šesti měsíců v pavilonu budou prezentovat.

Rozpočet rovněž zahrnuje aktivní zapojení podnikatelské sféry (jak státních, tak ryze soukromých podniků) – částka 50 milionů by formou bezplatných dodávek materiálu a komponentů pokryla část stavby pavilonu, výrobu uměleckých a dalších exponátů, které by po EXPO připadly za předem určených podmínek investorům, a podstatnou část PR služeb v České republice a marketingových aktivit v Itálii, jimiž se české firmy budou chtít prezentovat.

V následující tabulce jsou investice rozděleny podle přispěvatele a podle účelu. Pro větší přehlednost je celková částka stanovena na optimálních 260 milionů – jednotlivé realizační a provozní kroky jsou vázány na předpokládané přispěvatele tak, aby byly nejprve zajištěny mandatorní výdaje (stavba, provoz) a poté instalace uměleckých a technických exponátů a konečně realizace doprovodných programů. Podle stejných priorit by se částky snižovaly v případě nižší rozpočtové varianty (přičemž částka 180 milionů je z pohledu prezentace hraniční – stačí pouze na stavbu a provoz „holého“ pavilonu a chod KGK).

V.II. Rozložení nákladů – 260 milionů korun (v mil. Kč)

Náklady/ zdroje (260 mil.)	Státní rozpočet	Fond reprodukce majetku KGK	Další rezorty - delimitace kapitol	Kraje a města ČR	Soukromý sektor	Celkem
Pavilon	40	40	10	10	20	120
Expozice	-	30	20	10	-	60
Kancelář	20	-	2	-	-	22
Akce	-	-	-	20	20	40
PR a marketing	-	-	4	-	10	14
Služby	-	-	4	-	-	4
Celkem	60	70	40	40	50	260

V.III. Rozpis předpokládaných rozpočtových položek (zaokrouhлено na 100 tis.)

POLOŽKA	ROZPIS POLOŽKY	CENA
Stavba pavilonu		90.000.000
	Architektonická studie a návrh projektu	1.500.000
	Rozkreslení architektonické části, statika	2.500.000
	Výroba stavebních expozičních komponentů	36.000.000
	Další stavební materiál	21.000.000,-
	Stavební práce	12.000.000
	Stavební technika	6.000.000
	Stavební doprava a energie	6.000.000
	Rezerva	5.000.000
Interiér, údržba		42.000.000
	Stavba interiérových a expozičních prostor	10.000.000
	Vývoj a výroba projekce	17.000.000
	Platby – energie, nájmy	9.000.000
	Opravy a údržba pavilonu	4.000.000
	Rezerva	2.000.000

Osobní výdaje		47.000.000
	Mzdy (170 X cca 50.000)	8.500.000,-
	Externí a smluvní spolupracovníci, náhrady	29.500.000
	Pojistné, FKSP	6.500.000
	Rezerva	2.500.000
Působení v Itálii		5.000.000
	Byty 2015 (8 zam. x 12 měs. + 4 rez. X 35.000)	3.500.000
	Hotely (60 x 20.000 (4.000/noc x 5 nocí)	1.200.000
	Letenky (8 zam. x 12 let.+ 4 rez. x 3.500	300.000
Exponáty		13.000.000
	Návrhy a výroba exponátů	12.000.000
	Rezerva	1.000.000
Doprovodné akce		40.000.000
	15 programů (14 krajů + Národní den)	30.000.000
	Průběžné aktivity a akce mimo Miláno	9.000.000
	Rezerva	1.000.000
PR v ČR		6.000.000
	Nákup médií	4.500.000
	PR agentura	1.500.000
Marketing v Itálii		8.000.000
	PR agentura	5.000.000
	Promo-akce (pro smluvní partnery)	2.000.000
	Rezerva (např. nákup médií)	1.000.000
Služby krajům		3.000.000
	Průvodce a servis pro 14 delegací	2.800.000
	Rezerva	200.000
Služby partnerům		6.000.000
	Průvodce a servis pro 10 partnerů	5.000.000
	Rezerva	1.000.000
CELKEM		260.000.000

V.IV. Hospodaření

Zkušeností z EXPO 2010 v Šanghaji naznačují, že lze počítat rovněž s výnosy z průběžného hospodaření národní účasti na Všeobecné světové výstavě – především z pronájmu restaurace a obchodu, zpoplatněných prezentačních služeb a prodeje zbytného materiálu a zařízení po ukončení EXPO 2015; předpokládané částky se nicméně pohybují v řádech milionů, nikoli desítek milionů korun a na celkový rozpočtový výhled nebudou mít zásadní vliv.

VI. HARMONOGRAM ÚKOLŮ

Podzim a zima 2012

- jmenování statutárního zástupce účasti ČR na EXPO 2015
- sestavení základního týmu (manažerů)
- jednání s rezorty a regiony o jejich účasti na národní účasti
- jednání s institucemi, kraji a podniky o zájmu o pavilon po ukončení EXPO
- vypsání výběrových řízení na dodavatele právních a auditorských služeb
- příprava zadání a podmínek výběrových řízení na dodavatele stavby
- sestavení týmu poradců a vytvoření ideového scénáře expozice
- jednání s organizátory EXPO 2015 (BIE, Milán) o pozemku pro český pavilon

Jaro 2013

- finalizace a schválení rozpočtového návrhu (mandatorní a nemandatorní část)
- vypsání výběrových řízení na dodavatele stavby a na dodavatele komponentů
- vypsání výběrových řízení na mediální agenturu a na mediální partnery
- výběrové řízení na přepravce materiálu a osob mezi Českou a Italskou republikou
- zajištění dodávky „zeleného energetického bloku“
- přípravy smluv pro partnery vyvíjející komponenty na stavbu pavilonu
- jednání s organizátory o službách a cenách poskytovaných v rámci a mimo EXPO
- doplnění týmu (produkční)
- výběr dodavatelů a autorů exponátů s akcentem na jejich užití po EXPO

Léto 2013

- vyhlášení vítězů výběrových řízení – následuje odvolací lhůta
- technická jednání s dodavatelem energeticky zeleného jádra
- předložení návrhu pavilonu včetně harmonogramu prací organizátorům EXPO
- výběr mediálních partnerů
- příprava smluv pro partnery dodavatele a vystavovatele
- návrh harmonogramu a scénáře prezentace krajů (doprovodné programy)
- ideové a technické zadání pro vytvoření vnitřní projekce
- vyhlášení výběrového řízení na dodávku vnitřní projekce

Podzim 2013

- ukončení výběrového řízení na dodavatele stavby a komponentů
- příprava detailního rozpočtu a harmonogramu prací stavby pavilonu
- příprava detailního rozpočtu a harmonogramu prací na exponátech
- výběr a smluvní ujednání budoucího majitele národního pavilonu
- výběr a smluvní ujednání budoucích majitelů exponátů
- schválení scénáře doprovodných programů krajů ČR

Zima 2013

- stavební povolení pro zahájení stavby českého pavilonu na EXPO
- koordinace a smluvní ujednání dodavatele stavby a dodavatelů komponentů
- výběr přepravce materiálu a osob mezi Českou a Italskou republikou
- výběr dodavatele vnitřní projekce – následuje odvolací lhůta
- zahájení prací na exponátech pro vnitřní expozici

Zima 2014

- výběr dodavatele vnitřní projekce
- doplnění týmu o italského manažera
- oslovení dodavatelů služeb a produktů v Italské republice
- oslovení potenciálních partnerů českého pavilonu z řad italských organizací
- určení a zdůvodnění výběru českých či italských dodavatelů

Jaro 2014

- výběr a smluvní ujednání s dodavateli služeb a produktů v Italské republice
- zahájení pozemních prací na EXPO, rozvody energetických sítí
- výběrové řízení na poskytovatele průvodcovských služeb (hostesky)
- výběrové řízení na provozovatele restaurace a obchodu

Léto 2014

- stavba hlavní konstrukce českého pavilonu na EXPO
- integrace stavebních a energetických komponentů vyvinutých pro český pavilon
- výběr dodavatele loga a grafického manuálu

Podzim 2014

- dokončení vnější stavby pavilonu
- zahájení stavebních prací na interiéru pavilonu
- zahájení komunikační kampaně v ČR
- vyhlášení vítězů posledních výběrových řízení

Zima 2014

- instalace Hi-Tech technologií v interiéru pavilonu
- instalace „zeleného“ energetického bloku
- výběr poskytovatele průvodcovských služeb
- výběr provozovatele restaurace a obchodu

Zima 2015

- instalace projekčního systému
- doplnění týmu o italské produkční
- výběr italských zaměstnanců pro provoz pavilonu
- zahájení komunikační kampaně v Italské republice

Jaro 2015

- dokončení interiéru (expoziční části)
- instalace exponátů do expozičních částí pavilonu
- instalace kanceláří a restauračních a sanitárních provozů
- příprava hostesek a techniků pro provoz pavilonu
- zkouška provozu pavilonu

1.května 2015 - zahájení EXPO 2015

Léto 2015

- provoz a údržba pavilonu
- doprovodné programy a prezentace krajů (včetně národního dne)
- prezentace a jednání obchodních partnerů českého pavilonu

30.října 2015 – ukončení EXPO 2015

Podzim 2015

- vyhlášení výsledků české účasti na EXPO 2015
- odstrojení expozice a přeprava exponátů k novým majitelům
- dekonstrukce a přeprava pavilonu k novému majiteli
- ukončení pracovního poměru italských zaměstnanců
- ukončení smluvních závazků k dodavatelům

Zima 2015

- příprava dokumentů pro hloubkovou kontrolu hospodaření
- ukončení pracovního poměru s produkčními

Zima, jaro 2016

- hloubková kontrola hospodaření
- příprava podkladů pro případné EXPO 2020
- ukončení pracovního poměru s manažery
- uzavření kanceláře

VII. REALIZAČNÍ TÝM

Struktura týmu KGK EXPO 2015 počítá s generálním komisařem, zástupcem a sekretářem kanceláře a třemi manažery, přičemž každému z nich podléhají dva produkční. V plném stavu má tedy tým dvanáct zaměstnanců, z toho jsou čtyři (komisař, ředitel a manažeři pavilonu a marketingu) systemizovaná místa ministerstva zahraničí, osm je zaměstnáno prostřednictvím agentury, přičemž tři (manažer a dva produkční pro Itálii) jsou Italové. Za provádění a kontrolu finančních operací jsou odpovědní výhradně systemizovaní zaměstnanci podle zákona č.320/2001 Sb. o finanční kontrole. Pozici a odpovědnosti vrcholových manažerů pro časově omezený projekt odpovídá i finanční ohodnocení.

Jiří F. Potužník